

PORTO – Evropska unija je pred novo preizkušnjo učinkovitosti in kredibilnosti, potem ko je ugled bruselskih institucij ob vseh napakah zadnjih let načel še neoptimalen zdravstveni odziv na pandemijo covid-19. Novi izpit so ukrepi proti socialni krizi, ki jo ustvarja pandemija. O tem so voditelji EU ta teden razpravljali v portugalskem Portu.

BOLJE GRE TISTIM, KI NISO V EU

Novičarski, znanstveni in poljudni portali so polni prikazov, kako uspešne so države v boju proti covidu-19. Bloomberg je konec aprila na osnovi raznih epidemioloških razvrstitev svetovne države glede na njihovo covidno odpornost. Prvi je Singapur, druga je Nova Zelandija, sledijo Avstralija, Izrael in Tajvan. Do Združenih držav Amerike na 17. mestu so samo tri evropske države, med njimi Norveška, ki ni članica EU. Tudi naslednji dve najvišje uvrščeni evropski državi, Velika Britanija in Švica, nista del povezave.

Podobno lestvico je nedavno sestavil tudi portal Move Hub, ki je specializiran za potovanja. Na tej lestvici je najvišje uvrščen Tajvan, sledita Nova Zelandija in prvi evropski predstavnik Islandija, ki pa ravno tako ni del EU.

NIHAJOČE EVROOBMOČJE

Tam, kjer je zdravstveni odziv na covid-19 slabši, bo tudi težje upravljati s socialno krizo. Širjenje okužb namreč prinaša večje stroške in okrevanje gospodarstva poteka počasneje.

Svetovna banka je zadnjem mesečnem poročilu o stanju gospodarstev po svetu, pri ZDA poudarila močan odboj. Marca se je prodaja na drobno povečala za 10 odstotkov, zaupanje potrošnikov je v strmem vzponu, samo v enem mesecu se je število delovnih mest povečalo za 916.000. Brezposelnost je znova na ravni začetka epidemije.

Tudi v poročilu za evroobmočje so naštetih nekateri spodbudni kazalniki, med temi je porast optimizma med potrošniki ob povečani stopnji cepljenega prebivalstva. A v analizi že uvodoma poudarjajo, da bo ponovna rast okužb – podobno kot na Japonskem – spet pogojevala okrevanje. To bo verjetno nihajoče.

Pri odzvih na razne krize – na primer finančne ali migracijske – je Evropska unija sicer že v izhodišču obsojena na zamudo v primerjavi z drugimi svetovnimi

ANALIZA - Današnji dan Evrope sledi pomembnemu vrhu v Portu

Socialni ukrepi nov preizkus prepočasne in razmajane EU

EU - Pismo 21 predsednikov držav

»Vključite se«

Dopis je poziv državljanom, naj sodelujejo v razpravi o prihodnosti

STRASBOURG – Na pobudo predsednikov Italije in Slovenije se je 21 poglavarjev držav Evropske unije podpisalo pod pismo, za katerega sta se Sergio Mattarella in Borut Pahor dogovorila med svojim srečanjem sredi aprila v Rimu. Pismo je nastalo ob 9. maju, ko Evropska unija praznuje mir in enotnost v Evropi. Hkrati se prav danes v Strasbourgu začne Konferenca o prihodnosti Evrope, ki so jo sklicali predsednik Evropskega parlamenta David Sassoli, predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in predsedujoči Svetu EU Antonio Costa. Namenjena je iskanju rešitev za izboljšanje EU, pri čemer se lahko v razpravo tako po spletu kot na srečanjih, ki bodo sledila, lahko vključijo vsi evropski državljani.

»Vse državljane in državljanke Evropske unije vabimo, da sodelujejo pri oblikovanju naše skupne prihodnosti,« piše v pismu predsednikov. »Morda se zdi, da v zdajšnjih razmerah ni dovolj časa za poglobljeno razpravo o evropski prihodnosti. Prav drugače je, pandemija covid-19 nas je opozorila na vse bistveno v našem življenju: na zdravje, odnos do narave, odnos do sočloveka, medsebojno solidarnost in sodelovanje. Postavila je vprašanja o načinu našega življenja. Pokazala je na prednosti evropskega povezovanja, pa tudi na njegove šibkosti. O vsem tem se je treba pogovoriti,« opozarjajo državni poglavarji.

»Izzivi, pred katerimi smo Evropejke in Evropejci, so številni: od reševanja podnebne krize in vzpostavitve zelenega gospodarstva ter ob tem iskanja ravnovesja v čedalje izrazitejšem tekmovanju med globalnimi deležniki, pa vse do prizadevanj za digitalno preobrazbo

Pobudo za pismo predsednikov sta dala Borut Pahor in Sergio Mattarella ob svojem srečanju aprila letos v Rimu

ANSA

družbe. Poiskati bomo morali nove načine in nove rešitve. Naša moč, moč demokratičnih držav, je v vključevanju številnih glasov družbe, da bi našli najboljšo pot naprej. Čim več ljudi bo sodelovalo v široki in odprti razpravi, tem bolje bo za našo Unijo,« so ocenili podpisniki, ki so ob tem poudarili, da je evropski projekt, pri katerem sodelujejo zelo različne države, brez primere v zgodovini.

»Vsa temeljna načela evropskega povezovanja so izjemno pomembna tudi danes: svoboda, enakost, spoštovanje človekovih pravic, pravna država in svoboda izražanja, solidarnost, demokracija

in medsebojna privrženost držav članic. Kako lahko skupaj dosežemo, da bodo ta temeljna načela evropskega povezovanja ostala pomembna tudi v prihodnje?« se sprašuje 21 predsednikov.

Včasih se zdi, da je Evropska unija slabo pripravljena za spopadanje z izzivi, so priznali predsedniki, dodali pa pričanje, »da bi bilo vsakemu zase še veliko težje«.

»Potrebujemo močno in učinkovito Evropsko unijo, Evropsko unijo, ki bo globalna voditeljica v prehodu na trajnostno, podnebno nevtralen in digitalno podprt razvoj. Potrebujemo Evropsko

unijo, s katero se lahko vsi poistovetimo in v kateri lahko naredimo vse, kar je v naši moči za blaginjo prihodnjih generacij. Skupaj to lahko dosežemo. Konferenca o evropski prihodnosti bo priložnost, da se odkrito pogovorimo o Evropski uniji in poslušamo naše državljane in državljanke, zlasti mlade. Ponuja nam prostor za dialog, pogovor, razpravo, kaj pričakujemo od Evropske unije in kaj lahko sami prispevamo.

Potrebujemo premislek o naši skupni prihodnosti, zato vas vabimo, da se vključite v razpravo in skupaj iščemo pot naprej,« so zaključili.

Podpisniki pisma so ob Mattarelli in Pahorju še predsedniki Avstrije Alexander Van der Bellen, Bolgarije Rumen Radev, Cipra Nicos Anastasiades, Češke Miloš Zeman, Estonije Kersti Kaljulaid, Finske Sauli Niinistö, Francije Emmanuel Macron, Grčije Katerina Sakellaropoulou, Hrvaške Zoran Milanović, Irske Michael D. Higgins, Latvije Egils Levits, Litve Gitanas Nausėda, Madžarske János Áder, Malte George Vella, Nemčije Frank-Walter Steinmeier, Poljske Andrzej Duda, Portugalske Marcelo Rebelo de Sousa, Romunije Klaus Iohannis in Slovaške Zuzana Čaputová. Držav v EU je sicer 27, zato manjka šest podpisov, gre pa za podpise Belgije, Danske, Luksemburga, Nizozemske, Španije in Švedske, ki imajo monarhično ureditev.

Na današnji leta 1950 je nastala tako imenovana Schumanova deklaracija. Ime je dobila po francoskem zunanjem ministru Robertu Schumanu, ki je v govoru v Parizu predlagal novo obliko političnega sodelovanja v Evropi, ki bi zagotavljala trajni mir med narodi Evrope. (pv, sta)

akterji. Njen ustroj je namreč tak, da mora vsaka odločitev skozi številna sita.

DOBRI NAMENI, TRPKI PODATKI

Nevarnost, da bi Evropska unija padla pri izpitu socialnih ukrepov, je zato navzoča. Voditelji 27 držav, ki so se v petek in včeraj sestali v Portu, so sprejeli izjavo, s katero so se zavezali, da si bodo prizadevali za socialno Evropo.

V bistvu so se strinjali, da je dogovor, ki je bil sprejet leta 2017 v Göteborgu, še veljaven. Takrat so se voditelji strinjali, da ima Evropa tudi socialni steber in da

mora zasledovati več plemenitih ciljev, kot so enake možnosti na trgu izobraževanja in dela, pošteni delovni pogoji ter socialna zaščita in vključevanje.

Vsa ta načela naj bi EU poudarjala tudi pri ukrepih za okrevanje po pandemiji, čemur so dodali še zavzemanje za digitalni, zeleni in pravični prehod. Med bolj konkretnimi sklepi so usmeritev, da bo EU prednostno ustvarjala delovna mesta, ne pa ščitila obstoječih.

Izjava, ki so jo sprejeli v Portu, sledi akcijskemu načrtu, ki ga je marca predstavila Evropska komisija. V njem med

drugim piše, da bi se moralo število ljudi, ki so izpostavljeni tveganju revščine ali socialne izključenosti, zmanjšati za vsaj 15 milijonov. Po podatkih na spletišču Evropske komisije je leta 2019 revščina ali socialna izključenost v EU ogrožala približno 91 milijonov oseb, od tega 17,9 milijona otrok v starosti od 0 do 17 let.

Zoper to nespodbudno statistiko so v Bruslju izdelali načrt, po katerem bi bila stopnja zaposlenosti na ravni EU vsaj 78-odstotna, do leta 2030 pa naj bi se vsaj 60 odstotkov odraslih udeleževalo vsakoletnih usposabljanj.

Za zdaj pa v Bruslju pozivajo državne vlade, naj čim bolj izkoristijo sredstva EU, med katerimi so tudi tista iz mehanizma za okrevanje NextGenerationEU. V Portu so zato zapečatili dokument z lepimi nameni, a ključna bo sposobnost posameznih državnih vlad.

Naloga Italije bo še posebej zahtevna. Po včerajšnjih podatkih Eurostata je na italijanskem jugu zaposlenih manj kot 40 odstotkov žensk. V Nemčiji je zaposlenih več kot 80 odstotkov žensk.

Peter Verč

EU - Ursula von der Leyen slovenskim dijakom iz Trsta

Branimo vrednote EU

»Nikoli ni pregodaj, da bi mladi prispevali k oblikovanju politike naše Evropske unije«

BRUSELJ, TRST – Incident s sedežnim redom v Ankari, ko je 7. aprila ob sprejemu pri turškem predsedniku Erdoganu zmanjkal stol za predsednico Evropske komisije Ursulo von der Leyen, je sprožil burne odzive. Takrat smo v Primorskem dnevniku objavili tudi vrsto kratkih razmišljanj, ki so jih napisale dijakinje in dijaki tržaškega liceja Franceta Prešerna. Ti utrinki so potovali še naprej, na naslov same predsednice Evropske komisije, gospe Ursule von der Leyen. Profesorica zgodovine in filozofije Veronika Breclj, ki je zapise zbrala in uredila, je v pismu izpostavila, da se v njih izraža solidarnost in simpatija do predsednice, obsodba ravnarja, ki ni zaljivo in nesprejemljivo le do žensk, temveč nasploh do vsakega človeka in ki hudo krši temeljne vrednote Evropske unije, to so solidarnost, svoboda in medsebojno spoštovanje.

Predsednica Evropske komisije se je na dopis prijazno odzvala s pismom, ki ga z njenim dovoljenjem tu objavljamo v slovenskem prevodu:

Spoštovana gospa Breclj,
Rada bi se Vam prav prisrčno zahvalila za vaše sporočilo.

Predsednica Ursula von der Leyen je v Ankari ostala brez stola, desno misli dijakinj in dijakov, ki smo jih objavili v Primorskem dnevniku

Veseli me, da se pri pouku zgodovine in filozofije s svojimi dijakinjami in dijaki pogovarjate o Evropi. Tudi neprijetni incidenti, kakršni je bil nedavno v Ankari, lahko sprožijo pomembne debate o Evropi in o naših evropskih vrednotah.

Pomembno je, da se Vaše dijakinje in dijaki že zmlada naučijo, da je treba

vrednote braniti vedno znova, vsak dan in da jih ne smemo nikoli imeti za samoumevne.

Spodbujam Vas, da se med svojimi učnimi urami nadalje posvečate razpravi o Evropi, saj je prihodnost Evrope odvisna od mladih. Nikoli ni pregodaj, da bi se mladi zavzemali za svoje vrednote in

prispevali k oblikovanju politike naše Evropske unije.

Prosim, zahvalite se vsem dijakinjam in dijakom, še posebej Alessandri za njene prijazne besede, da bo na Vaši šoli vedno stol zame.

Z lepimi pozdravi,
Ursula VON DER LEYEN

Pismo predsednice Evropske komisije prof. Veroniki Breclj